PODCASTURILE ȘI DEMOCRATIZAREA DISCURSULUI PUBLIC: ÎNTRE LIBERTATEA DE EXPRIMARE ȘI MECANISME EMERGENTE DE CONTROL - STUDIU COMPARATIV AL SUA, REPUBLICII TURCIA ȘI REPUBLICII MOLDOVA

PODCASTS AND THE DEMOCRATIZATION OF PUBLIC DISCOURSE: BETWEEN FREEDOM OF EXPRESSION AND EMERGING CONTROL MECHANISMS – A COMPARATIVE STUDY OF THE USA, THE REPUBLIC OF TURKEY, AND THE REPUBLIC OF MOLDOVA

CZU: 659.3:004.738.5(73+560+478) **https://doi.org/10.59295/eie2026.15**

Violeta STRATAN ILBASMIȘ,
doctor în științe ale comunicării, lector universitar,
Facultatea de Jurnalism și Științe ale Comunicării, USM
ORCID: 0000-0002-0456-7413
E-mail: *violetastratan@gmail.com*

Rezumat. *Acest studiu examinează rolul podcasturilor în democratizarea discursului public, situându-le între libertatea de exprimare și mecanismele emergente de control în mediul digital contemporan. Pornind de la ipoteza că potențialul lor democratizant depinde de contextul politico-instituțional și de infrastructura platformelor globale, cercetarea adoptă o abordare comparativă calitativă asupra a trei cazuri: SUA, Republica Turcia și Republica Moldova. Metodologia utilizează comparația de tip most different systems, analizând cadrul legal, regimul de reglementare digitală, intervenția statului și rolul platformelor în medierea conținutului. Rezultatele arată că podcasturile sunt spații ambivalente: în SUA - reflectă pluralism ridicat, dar pot accentua polarizarea; în Turcia - oferă alternative critice în condiții de control mediatic strict; în Moldova, o democrație în tranziție - sprijină participarea civică și comunitară, suplinind deficiențele presei tradiționale. Studiul evidențiază dependența de platformele globale, unde algoritmii și politicile de vizibilitate introduc forme subtile de control. Concluzia subliniază că podcasturile extind pluralismul și deliberarea publică, dar democratizarea lor rămâne parțială și condiționată de contextul politic și tehnologic.*

Cuvinte-cheie: *podcasting, discurs public, democratizare, libertatea de exprimare, platforme digitale, reglementare media, polarizare politică.*

Summary. *This study examines the role of podcasts in the democratization of public discourse, situating them between freedom of expression and emerging mechanisms of control in the contemporary digital environment. Based on the hypothesis that their democratizing potential depends on the politico-institutional context and the infrastructure of global platforms, the research adopts a qualitative comparative approach across three cases: the USA, Türkiye, and Moldova.*

The methodology employs a most different systems comparison, analyzing the legal framework, digital regulation regime, state intervention, and the role of platforms in mediating content. The results indicate that podcasts are ambivalent spaces: in the USA, they reflect high pluralism but can exacerbate polarization; in Türkiye, they provide critical alternatives under strict media control; and in Moldova, a democracy in transition, they support civic and community participation, compensating for deficiencies in traditional media. The study highlights the dependence on global platforms, where algorithms and visibility policies introduce subtle forms of control. The conclusion emphasizes that podcasts expand pluralism and public deliberation, yet their democratizing effect remains partial, contingent on political and technological contexts.

Keywords: *podcasting; public discourse; democratization; freedom of expression; digital platforms; media regulation; political polarization.*

Introducere

În era convergenţei media şi a consumului digital crescut, podcasturile reprezintă o formă tot mai importantă de comunicare audio/vizuală-digitală, capabilă să atingă audienţe diverse şi să genereze implicare pe mai multe platforme. Costurile mici de producere, sentimentul de apropiere și intimitate dintre gazdele sau invitații podcasturilor și publicul consumator, tehnicile moderne de storytelling – toate astea sunt factori care au contribuit la popularizarea și creșterea cererii de podcasturi la nivel global. Astfel, podcastul a ajuns să fie una dintre cele mai dinamice și autentice forme de exprimare media – un spațiu unde vocea, sunetul și povestea devin principalele instrumente de comunicare.

Podcasturile au devenit o formă modernă de jurnalism audio sau audio-vizual, unde gazda nu este doar un mediator al discuției, ci figura centrală care impune tonul, regulile și dinamica întregului format. Ea decide temele abordate, selectează invitații și stabilește direcția conversației, influențând astfel atât percepția publicului, cât și modul în care sunt interpretate informațiile.

Termenul „podcast” este o combinație între „iPod” music player de la Apple și termenul din engleză „broadcast” și este definit ca „o înregistrare digitală a unei emisiuni radio sau a unui program similar pus la dispoziție pe internet pentru descărcare pe un player muzical personal” [1]. În 2004, jurnalistul britanic Ben Hammersley și-a intitulat articolul publicat pe 12 februarie în *The Guardian*, „Audible Revolution” (Revoluția Audibilă). Acest articol a marcat prima utilizare a cuvântului „podcasting”, făcând aluzie la o „revoluție audibilă” care a început să ia amploare o dată cu podcasting-ul. Podcasturile sunt descrise în literatura de specialitate ca forme media în care „*povestirea a apărut ca o componentă centrală*” contribuind la transformarea conținutului informațional într-un discurs mai accesibil și mai personalizat [9].

Podcastul este una dintre cele mai dinamice forme de conținut digital contemporan, îmbinând autenticitatea conversației cu flexibilitatea mediului audio-vizual. Este de remarcat creșterea exponențială a podcasturilor la nivel global ca formă de media participativă și ca „mass-media emergentă”, ca formă de democratizare a discursului.

Cercetările din primii ani ai apariției podcasturilor sugerau asemănările tot mai pronunțate ale acestora cu radioul. Spre exemplu, cercetătorul Richard Berry subliniază faptul că radioul este un mediu de comunicare în masă intim, dar podcasturile duc acest lucru mult mai departe, devenind un tip de emisiune bazat pe „hiper-intimitate” (hyper-intimacy) [4].

Rezultatele studiului Edison Research arată că aproximativ 90 de milioane de oameni ascultă podcasturi în fiecare lună în Statele Unite - un număr care s-a dublat din 2015 [8]. Datele aceluiași studiu demonstrează că podcasturile atrag toate categoriile de vârstă, femeile fiind cele care preferă să asculte mai mult aceste produse media decât bărbații. Dacă ne referim la creatorii de podcasturi, putem afirmă că aceștia redefinesc conceptul de influență în lume.

Dar, spre deosebire de influenceri, ei conduc prin încredere, atenție și impact cultural. Raportul *Podcast Pulse* al companiei Acast arată că podcasturile nu doar distrează, ci îi și „mișcă” pe oameni și chiar îi influențează. Iar atunci când brandurile colaborează cu podcasterii, accesează cea mai credibilă și cu impact formă de influență din prezent. Datele aceluiași raport arată că 75% dintre ascultătorii săptămânali de podcasturi nu îi consideră pe podcasteri drept influenceri, însă 84% spun că un podcaster a reușit să le schimbe opinia despre ceva în care credeau anterior [2].

Mulți cercetători (Leadbeater & Miller, 2004; Salvati, 2015) consideră podcasturile ca făcând parte din cultura „do-it-yourself”, referindu-se la faptul că uneori echipa unor proiecte de podcast e formată doar dintr-o persoană, care cu costuri puține și cunoștințe în domeniu realizează un produs finit fără ajutor profesionist, fiind un simplu hobby sau o curiozitate transformată în proiect de podcast [14].

Într-un articol pentru AmplifiMedia (*The Business of Podcasting*), Steven Goldstein, lector la NYU, afirmă că în anul 2026 industria podcasturilor a intrat în a patra eră (etapă/fază) de dezvoltare, numind-o „Era content-ului (conținutului) lichid” având în vedere că „conținutul nu mai aparține unui singur format. Se mișcă. Se adaptează. Curge precum un lichid”. Această eră fiind definită de modul în care se comportă publicul - nu de cum și-ar dori industria podcastingului să se comporte [11]. Podcasturile sunt adesea considerate un mediu alternativ, atât pentru a da glas opiniilor diverse, cât și, mai general, pentru a permite libertatea de exprimare. De exemplu, jurnalistul David Carr a declarat în 2005, în prima perioadă de apariție a podcasturilor, că „deși încă la început, podcastul este platforma zilei, cea mai recentă formă de media eliberată de lanțuri, unde cetățeanul tradițional preia microfonul în timp ce mass-media mainstream este intimidată” [5].

Podcastul – catalizator al unui „spațiu public digital”

Tot mai mulți cercetători afirmă că podcasturile au devenit asemenea unor „oaze” de exprimare, mai ales în țări cu regimuri dictatoriale sau autoritare, iar rolul acestora

constă în crearea unui „spațiu public digital”. Când vorbim despre spațiul public, trebuie să aducem mai întâi în discuție conceptul de spațiu public formulat de cercetătorul german Jürgen Habermas. Acesta afirmă că spaţiul public s-a constituit ca loc de mediere între societatea civilă şi stat, în care se formează şi se exprimă opinia publică. Prin spaţiu public el înţelege acea sferă în care „reuniţi ca public, cetăţenii tratează neconstrânşi sub garanţia de a putea să se întrunească şi să se unească liberi, să-şi exprime şi să-şi publice liber opinia lor asupra problemelor de interes general” [13]. Habermas analizează apariția spațiului public în Europa secolelor XVII–XVIII, odată cu dezvoltarea presei tipărite, cafenelelor, saloanelor și cluburilor literare. În acea perioadă cetățeni egali în fața argumentului dezbăteau liber chestiuni politice și sociale. Spațiul public genera o opinie publică informată, care putea influența puterea politică. Astfel, el devine un mecanism de control democratic asupra statului. În secolul XXI, putem afirma că podcasturile pot extinde participarea publicului la discuțiile de pe agenda publică a unui stat, dar pot contribui, în același timp la fragmentarea publicului sau favoriza manipularea și dezinformarea în spațiul online. Autorul german Hans Enzensberger susține că mass-media alternativă (critică), creată în opoziție cu mass-media mainstream, stabilește un nou spațiu public și democratic creat atât de producătorii, cât și de consumatorii săi [3].

Podcastul - spațiu de rezistență culturală și politică

În multe țări din Europa de Est sau Orientul Mijlociu podcasturile au devenit acele spații care dau voce opoziției, care încurajează activismul civic și noile mișcări sociale. De aici am putea deduce ideea că podcasturile extind libertatea de exprimare (prin accesibilitate, diversitate de voci, lipsa cenzurii directe), dar există totuși și un potențial de monopolizare (dependența de platforme mari Spotify, Apple, YouTube), algoritmi și presiuni comerciale la care sunt supuse aceste produse media digitale. În astfel de cazuri există riscul de substituire a pluralismului real cu pluralism aparent.

De-a lungul anilor conținutul podcasturilor a devenit un domeniu valoros de studiu care a atras atenția multor teoreticieni. În studiul lor care evaluează impactul conținutului podcasturilor, Henry Jenkins (2009), o figură proeminentă în studiile media la nivel mondial, și colegii săi teoreticieni au descoperit că transmisiunile podcasturilor încurajează indivizii să își exprime gândurile și să le împărtășească cu ceilalți. Indicând crearea unei culturi participative, teoreticienii au susținut că podcasturile creează un spațiu semnificativ de libertate pentru producerea și diseminarea informațiilor în comparație cu mass-media tradițională [12].

Datorită faptului că sunt accesibile, podcasturile au devenit unica nișă a vocilor marginale (vocile diasporei, minorităților etnice sau sexuale), contribuind astfel la creșterea gradului de conștientizare a existenței unor probleme, amplificând dialogul social participativ și spațiul diversității, acestea fiind trăsături definitorii ale democrației.

Metodologie

Prezentul studiu prezintă o **abordare calitativă comparativă**, având ca obiectiv analiza rolului podcasturilor în procesul de democratizare a discursului public, precum și identificarea mecanismelor emergente de control asupra acestui tip de conținut media în trei contexte politico-instituționale distincte: Statele Unite ale Americii, Republica Turcia și Republica Moldova. Dat fiind faptul că obiectul cercetării noastre reprezintă trei țări de pe continente diferite, trei spații geopolitice cu sisteme politice diferite, am considerat potrivită drept metodă de cercetare, metoda comparației, care este utilizată pentru a evidenția diferențele și similitudinile dintre cele trei cazuri analizate, în condițiile unor grade variabile de libertate a exprimării, ale unor regimuri de reglementare diferite și ale unor tradiții media distincte. Studiul se înscrie în logica comparației de tip *most different systems*, în care cazuri aparținând unor sisteme politice diferite sunt analizate prin prisma unui fenomen comun — podcasturile ca formă emergentă de discurs public.

Criterii de analiză comparativă

Analiza comparativă se bazează pe un set comun de criterii, aplicate în mod uniform fiecărui caz de studiu:

- cadrul normativ și constituțional privind libertatea de exprimare;
- gradul de intervenție a statului în spațiul mediatic digital;
- existența și natura mecanismelor de control (instituționale, juridice, economice sau informale);
- rolul platformelor digitale în medierea și moderarea conținutului;
- posibilitatea actorilor non-instituționali de a participa la discursul public prin intermediul podcasturilor.

Surse și tehnici de analiză

Datele utilizate în analiză provin din:

- documente legislative și reglementări relevante;
- rapoarte ale organizațiilor internaționale privind libertatea presei și a exprimării;
- studii academice și articole de specialitate;
- exemple relevante de podcasturi și controverse publice asociate acestora.

Analiza este de natură interpretativă, urmărind nu doar descrierea cadrului instituțional, ci și înțelegerea modului în care podcasturile funcționează ca spații alternative de exprimare și deliberare publică. Studiul are un caracter exploratoriu și nu își propune generalizarea rezultatelor la nivel global. Alegerea celor trei cazuri reflectă interesul pentru contrastele dintre modele diferite de guvernanță media și nu exhaustivitatea fenomenului analizat.

Ipoteze de cercetare

Studiul pornește de la ipoteza generală conform căreia podcasturile contribuie diferit la democratizarea discursului public în funcție de contextul politico-instituțional, iar potențialul lor emancipator este condiționat de mecanisme formale și informale de control.

Ipoteze comparative specifice

1. Libertatea de exprimare și autonomia podcasterilor: În contexte cu un grad ridicat al libertății de exprimare (SUA), podcasturile funcționează preponderent ca spații autonome de exprimare publică, cu intervenții instituționale minime asupra conținutului.
2. Control instituțional și autocenzură: În contexte caracterizate de un control instituțional sporit asupra mass-mediei (Republica Turcia), podcasturile sunt supuse unor forme directe sau indirecte de control, ceea ce conduce la practici accentuate de autocenzură în rândul producătorilor de conținut.
3. Ambiguitatea reglementării și vulnerabilitatea discursului: În democrații aflate în tranziție (Republica Moldova), absența unui cadru clar de reglementare pentru podcasturi generează atât oportunități sporite de exprimare, cât și vulnerabilități crescute față de presiuni politice, economice sau de platformă.
4. Rolul platformelor digitale ca actori de control: Indiferent de contextul național, platformele digitale joacă un rol tot mai important în moderarea și controlul discursului realizat prin podcasturi, funcționând ca actori non-statali cu putere normativă emergentă.
5. Democratizare vs. profesionalizare: Pe măsură ce podcasturile se profesionalizează și se integrează în ecosisteme media comerciale, potențialul lor de democratizare a discursului public tinde să se diminueze, indiferent de contextul național.

Întrebări de cercetare

1. Cum diferă rolul podcasturilor ca spații de democratizare a discursului public în Statele Unite ale Americii, Republica Turcia și Republica Moldova, în funcție de gradul de libertate a exprimării?

2. Ce tipuri de mecanisme de control (instituționale, juridice, economice sau informale) influențează producerea și distribuția podcasturilor în cele trei contexte analizate?

3. În ce măsură platformele digitale acționează ca actori non-statali de moderare și control al discursului realizat prin podcasturi, dincolo de cadrul național de reglementare?

Relevanța celor trei spații geopolitice

Drept obiect de cercetare au fost alese trei țări cu un grad de democratizare diferit și grad de libertate de exprimare diferit, conform datelor furnizate de *Freedom House* pentru anul 2025 și *Democracy Index* pentru anul 2024.

Tabel 1. Realizat de autoare cu date de pe site-urile https://freedomhouse.org/country/moldova/freedom-world/2025 și https://ourworldindata.org/grapher/democracy-index-eiu?mapSelect=USA~MDA~TUR

Țări	Freedom House 2025	Democracy Index 2024
SUA	„liberă” (**84**/100)	**7.85**„democrație imperfectă”
Republica Turcia	„neliberă” (**33**/100)	**4.26** „regim hibrid”
Republica Moldova	„parțial liberă” (**60**/100)	**6.04**„democrație imperfectă”

Piața de podcasting în Statele Unite ale Americii

Deși SUA are o piață de podcast matură, fiind una dintre cele mai mari la nivel global, polarizarea politică și rolul platformelor mari pot limita funcția democratizantă pe care o comportă podcasturile. Într-o țară cu o presă catalogată a fi „liberă” podcasturile devin un spațiu de dezbatere intens, dar și dezinformare. Chiar dacă piața mass-media din SUA se bucură de o competiție sănătoasă și de independență editorială relativă, la nivel digital există totuși riscul de „*platform power*” și polarizare algoritmică.

Piața de podcasting din SUA a generat aproximativ 8,39 miliarde USD în 2024 și se prognozează ca aceste venituri să crească substanțial până în 2030 [22]. Trebuie de menționat faptul că cele mai urmărite podcasturi la nivel global sunt cele realizate de podcasteri din SUA. Aici putem menționa: *The Joe Rogan Experience, The Daily, Call Her Daddy, This American Life, Serial* etc. Toate aceste proiecte se bucură de cele mai mari comunități de ascultători, cu ajutorul cărora aceste proiecte cresc, se dezvoltă, sunt caracterizate de interactivitate reală (oamenii nu doar ascultă și pleacă, ci discută episodul, pun întrebări, contribuie cu povești). Datorită acestor comunități, podcasturile beneficiază de o creștere organică și sustenabilă *cross-platform*. În acest context se creează o relație de câștig reciproc pentru că au de câștigat ambele părți: podcastul crește, iar în cadrul comunității apare acel sentiment de apartenență care ia forma sentimentului de loialitate, podcastul devenind parte din identitatea comunității de urmăritori. Dialogul online dintre podcast și comunitatea acestuia devine parte integrantă a democrației deliberative, modelul care pune accent pe discuția publică, pe dezbatere rațională, pe consultări și participare activă din partea cetățenilor. În graficul de mai jos este ilustrat numărul de ascultători de podcast din SUA pentru anul 2022, acesta fiind de aproximativ 177 milioane de oameni.

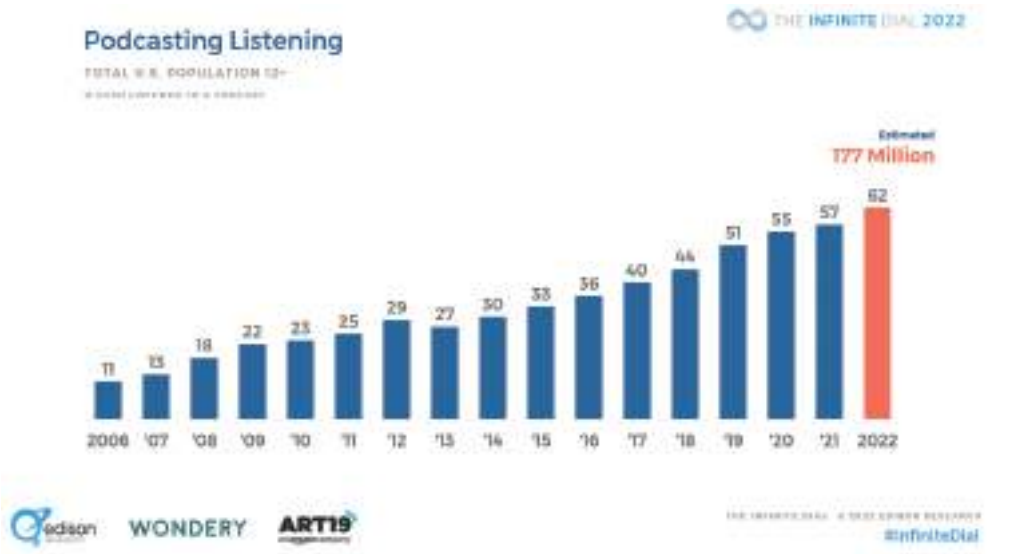

Figura 1. **Numărul de ascultători de podcast din SUA pentru anul 2022**. Sursa: *Edison Research, The Infinite Dial,* 2022 [21].

În Statele Unite, interesul pentru industria de podcasting a crescut vertiginos imediat după atingerea unui succes impresionant al podcastului „The Daily” afiliat ziarului The New York Times, care a ajuns la o audiență de aproximativ 2 milioane de ascultători, ceea ce a și generat venituri substanțiale pentru proiect. Datele din ianuarie 2026 arată că cele mai ascultate sau vizionate podcasturi din SUA pe platforma Spotify sunt: „The Joe Rogan experience” (comedie, societate), „The Shawn Ryan Show” (cultură, filosofie), „The Tucker Carlson Show” (politică, știri), „Crime Junkie” (true crime), „This past weekend” (comedie), „The Daily” (știri, politică) [17].

Varietatea mare de tematici și subiecte pe care le abordează autorii de podcast americani poate fi interpretată prin faptul că în prezent podcasturile din SUA nu sunt reglementate de *Federal Communications Commision* (Comisia Federală de Comunicații), fiind protejat pe scară largă de *First Amendment* (Primul Amendament – legea care garantează libertatea de exprimare, libertatea presei, libertatea religiei etc. în SUA). Cu toate acestea, autorii de podcast trebuie să respecte legile generale, cum ar fi cele privind defăimarea sau drepturile de autor. Acest avantaj legal oferă creatorilor mai multă libertate față de restricțiile care pot fi impuse mass-mediei tradiționale.

Piața de podcasting în Republica Turcia

Conform datelor din raportul *Freedom House 2025*, Turcia este evaluată ca o țară „neliberă” în ceea ce privește libertățile fundamentale și media, iar analiza indexului

democratic din 2024 o include în categoria unui regim hibrid. Prin urmare, în cazul Turciei vorbim despre un sistem democratic formal, dar cu limitări serioase. În astfel de circumstanțe, podcasturile aici au potențial puternic de spațiu alternativ de libertate de exprimare, în special pentru tinerii urbani. Totuși, riscul de cenzură și autocenzură rămâne foarte ridicat într-o țară cu un regim cu libertate de exprimare limitată. Totodată, în Turcia podcasturile funcționează ca spații alternative de rezistență, mai ales pentru tineri și minoritățile entice sau sexuale din țară. Dovada că podcasturile sunt preferate printre tineri sunt datele studiului Deloitte, care arată o creștere de 175% în 2024 față de anul precedent [6, p.29].

Interviurile realizate cu jurnaliști realizatori de podcasturi arată că aceștia consideră podcasturile extrem de valoroase în ceea ce privește libertatea de exprimare, într-o țară în care mainstream-ul s-a prăbușit, iar jurnaliștii sunt sub presiune [20, p. 219-220].

Producția de podcasturi din Turcia este încă un domeniu relativ liber, permițându-le autorilor să abordeze liber subiecte considerate tabu, pe care nu le-ar putea discuta în mass-media tradițională. Chiar și portalurile de știri politice, care produc știri scrise doresc să beneficieze de oportunitățile oferite de această libertate de exprimare, de aceea sunt create podcasturi afiliate acestora, care fac evaluări ale evenimentelor politice fără teama de sancțiuni penale. Presa tradițională este percepută ca limitată de condițiile politice și economice, ceea ce i-a determinat pe unii jurnaliști să caute alte forme de exprimare. Podcasturile sunt încă un format cu mai puțină cenzură și „linșaj public”, dar totodată au acces mai redus la audiență comparativ cu media tradițională, ceea ce limitează impactul lor, acesta fiind unul dintre marele dezavantaje [18].

Studiile arată că ascultătorii turci preferă să asculte podcasturi de știri în principal datorită accesului facil la acest mediu, iar persoanele care urmăresc știrile din podcasturi nu au încredere în conținutul de știri al mass-media și preferă să urmărească știrile în principal de pe rețelele sociale [23].

Conform clasamentului companiei Apple, în luna ianuarie cele mai ascultate podcasturi în Turcia au fost: *Ortamlarda satılacak bilgi* (cultură, artă, psihologie), *Meksika Açmazı* (improvizatie), *Anlatanadam'la Aikido* (comedie), *Kendine İyi Davran* (educație, psihologie), *Merdiven Altı Terapi* (psihologie).

Turcia este țara cu mari restanțe la capitolul libertate de exprimare. Cu toate că articolul 26 din Constituția Turciei garantează dreptul la „libertatea de exprimare și răspândirea gândurilor”, există totuși câteva articole din Codul Penal, care impun limite semnificative în acest sens, articole care sunt dur criticate de către jurnaliști, artiști sau opozanți politici. Cea mai criticată este „Legea Dezinformării” (intrată în vigoare în 2022) în care este amintită pedeapsa cu închisoare între 1 și 3 ani pentru oricine care „răspândește public informații false”, acestea afectând securitatea internă sau externă, ordinea publică sau sănătatea generală a societății. Prin intermediul acestei legi

autoritățile turce au început să folosească legea pentru a iniția anchete și a restricționa conținut online, inclusiv împotriva jurnaliștilor și criticilor guvernamentale. Organizații pentru drepturile omului și libertatea presei consideră că legea amenință libertatea de exprimare, poate induce autocenzura și consolida controlul guvernamental.

În aceste circumstanțe, când există prezența unui control sistematic asupra media tradiționale, portalurile de știri, jurnaliștii, artiștii și alți reprezentanți ai societății civile migrează spre podcasting care reprezintă acel „spațiu de refugiu”, care oferă o libertate mai mare de exprimare, dar în care autocenzura își face simțită prezența la prima ascultare a podcasturilor turcești.

Piața de podcasting din Republica Moldova

Când vorbim despre Republica Moldova, vorbim despre o țară aflată în proces de democratizare, cu instituții fragile, cu o presă „parțial liberă”, domeniu în care au fost înregistrate progrese în ultimii ani. Într-o țară relativ tânără, în care se lucrează la edificarea unui stat de drept, podcasturile devin instrumente emergente de participare civică și dialog, mai ales în relație cu diaspora și problemele identitare. Cele mai mari piedici sunt mai degrabă cele de ordin economic (resurse, vizibilitate redusă) decât politice. Acestea ar putea fi principalele cauze care au stat în calea apariției și ulterior a dezvoltării atât de târzie a podcasturilor în Republica Moldova. Pandemia de COVID-19 a contribuit la accelerarea acestui proces. În ultimii ani, publicul din Republica Moldova a devenit un consumator fidel de podcasturi, iar printre cele mai ascultate proiecte se numără: „Ascultă ZdG” podcast al Ziarului de Gardă, Business Pages, cuMINTE” cu Ana Sîrbu, „Titania Podcast” realizat de jurnalista Tatiana Însurățelu, „Mai întreb o dată” cu Veronica Cociu, „ „Mulțumesc pentru întrebare” cu Nata Albot, „Unde-s Banii” cu Marina Afanas [1]. Toate aceste podcasturi abordează teme diverse actuale – de la investigații jurnalistice și probleme financiare, până la antreprenoriat și discuții libere într-un format relaxant. Datele Barometrului Opiniei Publice în 2024, arată că peste 52 % din cetățenii din Moldova nu au ascultat podcasturi în ultimele 3 luni, ceea ce sugerează că ascultarea de podcasturi este un fenomen relativ limitat la nivel de țară [15].

Cu o piață emergentă relativ mică și cu influențe regionale (în mare parte din România) putem afirma că publicul moldovenesc se află în procesul de descoperire a podcasturilor locale, efectele cărora pot fi observate în discursul public, care într-o măsură deocamdată mică contribuie la democratizarea acestuia.

În Republica Moldova, în prezent nu există o legislație specifică și distinctă pentru podcasturi, dar acestea pot intra sub incidența unor reguli generale care afectează mass-media și conținutul online în funcție de cum sunt produse și distribuite. În acest sens se duc mai multe discuții. Podcasterii trebuie să respecte regulile generale privind conținutul ilegal, regulile de publicitate, protecția minorilor etc. Există proiecte de amendare a Co-

dului Serviciilor Media Audiovizuale care propun includerea vlogurilor și podcasturilor (în special cele video) sub incidența regulilor pentru „serviciile de platformă video” sau conținut online reglementat. Aceasta ar însemna reguli mai stricte pentru creatorii de conținut online privind responsabilitățile editoriale şi sancțiunile pentru conținut considerat ilegal sau periculos.

Concluzii

Analiza comparativă a pieței de podcasturi în Statele Unite ale Americii, Republica Turcia și Republica Moldova evidențiază caracterul profund ambivalent al acestui format media în raport cu democratizarea discursului public. Departe de a fi spații complet „libere”, podcasturile funcționează într-un ecosistem mediatic marcat de noi mecanisme de constrângere și control, generate în principal de dependența față de infrastructura digitală globală și de logica platformelor comerciale. Cu toate acestea, în raport cu media tradițională, în prezent ele oferă un grad sporit de deschidere, accesibilitate și participare publică, devenind canale relevante pentru exprimarea pluralismului și a diversității de opinii.

Podcasturile se afirmă ca spații ale diversității, favorizând accesul vocilor marginale – diaspora, minorități, grupuri subreprezentate – și contribuind la lărgirea cadrului deliberativ al sferei publice. În acest sens, ele pot funcționa ca instrumente civice, facilitând activismul, dezbaterile sociale și politice și articularea unor „publicuri alternative”, mai ales în contexte în care media tradițională este limitată sau insuficient diversificată. Totodată, diferențele dintre podcasturile independente și cele instituționalizate indică niveluri distincte de autonomie editorială, pluralism și risc de autocenzură.

Studiul arată că gradul de democratizare al contextului politic influențează decisiv funcția podcasturilor. În SUA, unde democrația este consolidată, podcasturile reflectă un pluralism ridicat al vocilor, dar devin și un teren fertil pentru polarizare, fragmentarea audiențelor și răspândirea dezinformării. În Turcia, unde libertatea de exprimare este restrânsă, podcasturile capătă un rol de spațiu alternativ de rezistență, în special pentru tineri și mediul urban, compensând cenzura media tradiționale. În Republica Moldova, o democrație aflată în tranziție, podcasturile au o funcție preponderent civică și comunitară, fiind strâns legate de diaspora și de procesul mai larg de consolidare democratică, suplinind lipsa de resurse și diversitate a presei clasice.

În același timp, podcasturile nu garantează automat democratizarea discursului public. Dependența de platformele globale precum Spotify, Apple sau YouTube introduce riscul unei forme de control indirect, exercitat prin algoritmi de recomandare, politici de monetizare și criterii de vizibilitate. Acești algoritmi tind să favorizeze conținutul popular sau comercial, marginalizând vocile alternative și transformând potențialul democratizant al podcasturilor într-un pluralism aparent, mai degrabă decât într-unul real. Astfel,

libertatea de exprimare este influențată nu doar de cadrul legislativ, ci și de arhitectura tehnologică invizibilă care structurează accesul la audiență.

În concluzie, podcasturile extind pluralismul mediatic și pot funcționa ca adevărate „supape democratice”, mai ales în contexte restrictive sau emergente. Totuși, ele democratizează discursul public doar parțial, fiind simultan spații de libertate și de negociere cu puterea platformelor. Viitorul podcasturilor va depinde de modul în care aceste tensiuni vor fi gestionate: ele pot deveni fie un instrument al unei democratizări reale, fie o iluzie a libertății, dacă mecanismele de control algoritmic și presiunea comercială vor rămâne opace și nereglementate. Studiul confirmă că podcastingul diferă structural de alte forme media și rămâne o alternativă semnificativă pentru libertatea de exprimare, în special pentru statele în curs de dezvoltare, cu condiția unei conștientizări critice a limitelor sale.

Bibliografie:

1. *15 Best Moldova Podcasts, 2026*. Disponibil: https://podcast.feedspot.com/moldova_podcasts/ (Accesat 10.01.2026)
2. *Acast Podcast Pulse Report*. Disponibil: https://podcastpulse2025.com/, (Accesat: 12.01.2026)
3. AYDOĞAN, F. & KIRIK, A. M. (2012) Alternatif medya olarak yeni medya. Akdeniz Üniversitesi İletişim Yeni Medya, Hakemli, uluslararası, e-Dergi New Media, Peer reviewed, international, e-Journal Fakültesi Dergisi, 18, 58-69. Disponibil: https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/788651 (Accesat: 13.01.2026)
4. BERRY, R. (2016) Part of the Establishment: Reflecting on 10 years of Podcasting as an Audio Medium. *Convergence*, 661-671. Disponibil: https://doi.org/10.1177/1354856516632105 (Accesat: 10.01.2026)
5. BOTTOMLEY, A. J. (2015) Podcasting: A decade in the life of a “new” audio medium: Introduction. *Journal of Radio & Audio Media*, 22(2), 164-169. Disponibil: https://doi.org/10. 1080/19376529.2015.1082880 (Accesat: 09.01.2026)
6. DELOITTE (2024) Türkiye’de tahmini medya ve reklam yatırımları—2024 ilk 6 ay raporu (1-36). Interaktif Reklamcılık Derneği Türkiye. Disponibil: https://iabtr.org/wp-con tent/uploads/2024/10/2024-Ilk-Yariyil-Medya-ve-Reklam-Yatirimlari.pdf (Accesat 16.01.2026)
7. *Economist Intelligence Unit, Democracy Index*, 2024, Disponibil: https://ourworldindata.org/grapher/democracy-index-eiu?mapSelect=USA~MDA~TUR (Accesat 04.01.2026)
8. *Edison Infinite Dial March* 2019. Disponibil: https://www.edisonresearch.com/wp-content/uploads/2019/03/Infinite-Dial-2019-PDF-1.pdf (Accesat: 13.01.2026)

9. FILIMON-BENEA, A., VID, I. (2025) *Narrative Techniques in Romanian Podcasts: A Qualitative Case Study Analysis.* Disponibil: https://www.mdpi.com/2673-5172/6/4/175 (Accesat: 10.01.2026)
10. *Freedom House, Freedom in the world, Moldova*. Disponibil: https://freedomhouse.org/country/moldova/freedom-world/2025 (Accesat 10.01.2026)
11. GOLDSTEIN, S. (2025) *Podcasting 2026: Welcome to the Era of Liquid Content*. Disponibil: https://www.amplifimedia.com/blogstein-1/podcasting-2026-welcome-to-the-hybrid-era (Accesat: 13.01.2026)
12. JENKINS , H.& PURUSHOTMA. R. & WIEGEL. M.& CLINTON. K. & ROBINSON. A. (2009). *The Challenges of the Confronting Participatory Culture: Media Educaton for 21st Century*. Cambridge: MIT Press.
13. HABERMAS, J. *Sfera publică şi transformarea ei structurală*, Editura Univers, Bucureşti, 1998.
14. LEADBEATER, C., & MILLER, P. (2004) *The pro-am revolution: How enthusiasts are changing our society and economy. Demos*. Disponibil: https://www.seriousleisure.net/uploads/8/3/3/8/8338986/proamrevolution.pdf (Accesat: 10.01.2026)
15. Media Azi. *De unde se informează cetățenii Republicii Moldova și în ce surse au cea mai mare încredere?* Disponibil: https://media-azi.md/de-unde-se-informeaza-cetatenii-republicii-moldova-si-in-ce-surse-au-cea-mai-mare-incredere/ (Accesat 10.01.2026)
16. Oxford English Dictionary. *Definiția termenului „podcast”* Disponibil: https://www.oed.com/dictionary/podcast_n?tab=factsheet#136092629 (Accesat: 12.01.2026)
17. *Podcast Charts and Rankings, Spotify / United States / Top Podcasts*. Disponibil: https://www.podchaser.com/charts/spotify/us/top%20podcasts (Accesat 13.01.2026)
18. *Podcast gazeteciler için yeni bir özgürlük alanı mı?* (07.10.2020). Disponibil: https://www.dw.com/tr/podcast-gazeteciler-i%C3%A7in-yeni-bir-%C3%B6zg%C3%BCrl%C3%BCk-alan%C4%B1-m%C4%B1/a-55193755, (Accesat 13.01.2026)
19. SALVATI, A. J. (2015). Podcasting the past: Hardcore History, Fandom, and DIY Histories. *Journal of Radio & Audio Media*, 22(2), 231.
20. ŞENER, O. (2020). Gazetecilik için podcast. T. Durna (Ed.), Sivil toplum kuruluşları için hak temelli gazetecilik kılavuzu içinde (215-252). um:ag yayınları. Disponibil: www.nadirkitap.com/sivil-toplum-orgutleri-icin-hak-temelli-gazetecilik-kilavu zu-editor-tezcan-durna-kitap23741149.html (Accesat 15.01.2026)
21. *The Infinite Dial® Reports*, March 23, 2022. Disponibil: https://www.edisonresearch.com/the-infinite-dial-2022/ (Accesat 28.12.2025)
22. *United States Podcasting Market Report* 2025. Disponibil: https://www.globenewswire.com/news-release/2025/03/10/3039649/28124/en/United-States-Podcas-

ting-Market-Report-2025-Growth-Trends-and-Opportunities-to-2030-Featuring-Analysis-of-Amazon-Apple-iHeartMedia-Pandora-Media-Audacy-More.html (Accesat 02.01.2026)

23. YENITUNA, B., KURT, G. (2022) Türkiye'de Haber Podcasti Dinleme Pratikleri üzerine Niteliksel bir Araştırma, İstanbul Kent Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi Özel Sayı: Salgın Dönemlerinde Medya ve İletişim Uygulamaları, e-ISSN 2717-9737. Disponibil: https://dergipark.org.tr/tr/pub/itbfkent/article/1207169 (Accesat 12.01.2026)